

RAPORT O STANIE
GMINY WIERZCHLAS
W ROKU 2018

I. WSTĘP

Obowiązek sporządzenia raportu o stanie gminy wynika z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym. Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Wierzchlas w roku 2018.

II. INFORMACJE OGÓLNE

A. Ogólna charakterystyka gminy Wierzchlas (w tym demografia).

Gmina wiejska Wierzchlas położona jest w południowo- zachodniej części województwa łódzkiego na wysokości od 158 do 230 m n.p.m. Najwyżej położone rejony gminy znajdują się w jej wschodniej części, z kulminacją bezimiennego wzniesienia o wysokości 230,2 m n.p.m., zlokalizowanego w paśmie Krzemionki pomiędzy miejscowościami Kamion i Niżankowice przy granicy z gminą Działoszyn. Najniżej usytuowany jest obszar położony w północno- wschodniej części gminy wzdłuż koryta rzeki Warty na wysokości 158 m n.p.m., przy granicy z gminami: Osjaków i Siemkowice. Współrzędne geograficzne miejscowości Wierzchlas wynoszą 51°12' szerokości geograficznej północnej oraz 18°38' długości geograficznej wschodniej.”¹

Gmina Wierzchlas położona jest w obrębie administracyjnym Powiatu Wieluńskiego zlokalizowanego w południowo- zachodniej części województwa łódzkiego.

¹ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzchlas”, Wierzchlas 2014

Mapa 1 Położenie Powiatu Wieluńskiego w województwie łódzkim

Herb Powiatu
Wieluńskiego

Źródło: www.szkolenia.wup.lodz.pl

Gmina Wierzchnas zlokalizowana jest we wschodniej części Powiatu i graniczy z Gminami:

- Osjaków, Wieluń oraz Pątnów – należącymi do Powiatu Wieluńskiego,
- Działoszyn i Siemkowice - w Powiecie Pajęczańskim.

Mapa 3 Mapa drogowa

Źródło: www.google.pl/maps

Przez Gminę przebiega droga wojewódzka Nr 486 łącząca drogę krajową nr 43 w Wieluniu z drogą krajową nr 42 w Działoszynie.

Na północ od Gminy biegnie trasa europejska E67, a w jej śladzie droga krajowa nr 8.

Przez Gminę przebiega również sieć dróg powiatowych i gminnych.

Do dróg powiatowych zaliczają się:

3525E: Radoszewice - Zmysłona - Kochlew - Krzczów

4518E: Olewin – Wierzchlas - Przycłapy

4519E: Kamionka - st. kol. Patnów – Jajczaki -do drogi 4523E

4523E: Ruda – Mierzyce – Kamion – Niżankowice- do drogi nr 486

4524E: Mierzyce - Przywóz - Toporów

4525E: Patnów - Łaszew Rządowy - Mierzyce

4527E: Krzczów – Ożegów - Dylów Szlachecki - Pajęczno

4529E: Emanuelina - Skrzywno - Osjaków - Krzczów

Do dróg gminnych zaliczają się:

117251E: Olewin – Wierzchlas

117207E: Sieniec – Wierzchlas

117252E: Wierzchlas – Drobnice
 117253E: Kraszkowice - Łykowe
 117254E: Kraszkowice – Modlin
 117255E: Kochlew – Strugi
 117256E: Wierzchlas – Kraszkowice
 117257E: Kraszkowice – Mierzyce
 117258E: Toporów – Jesiona – Opatów
 117259E: Krzeczów – Toporów
 117522E: Wierzchlas – Wieluń
 117260E: Mierzyce – Jajczaki
 117261E: Strugi – Łaszew Rządowy
 117262E: Łaszew Rządowy – Przywóz
 117263E: Przywóz – Bobrowniki
 117264E: Ogroble – Wiesagi
 117159E: Bukowce – Bobrowniki
 117265E: Kamion – Niżankowice
 109053E: Laski – Mokre

W Gminie występują również pozostałe drogi wewnętrzne, transportu rolnego oraz drogi leśne.

Połączenia drogowe zapewnia PKS. W Gminie nie jest zlokalizowana stacja kolejowa.

DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w latach 2014-2018

Miejscowość	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Broników	85	84	82	81	75
Jajczaki	170	169	168	169	168
Kamion	150	160	162	163	161
Kochlew	152	151	153	149	150

Kraszkowice	1086	1090	1087	1079	1093
Krzeczów	291	296	299	305	306
Łaszew	209	206	205	207	204
Łaszew Rządowy	428	441	441	447	440
Mierzyce	1014	1008	1019	1033	1040
Ogroble	41	40	39	40	40
Przycłapy	102	103	103	104	102
Przywóz	263	260	257	257	266
Strugi	196	200	201	199	198
Toporów	554	552	551	555	545
Wierzchlas	1880	1877	1882	1881	1876
Razem	6621	6637	6649	6669	6664

PRZYROST NATURALNY

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
urodzenia	62	75	66	75	69
zgony	84	83	75	69	82

MAŁŻEŃSTWA

Liczba małżeństw zawartych na terenie gminy Wierzchlas

Rok	Konkordatowe	Cywilne	Cywilne zawarte w plenerze	Razem
2014	29	4	-	33
2015	43	4	-	47
2016	36	3	1	40
2017	39	4	2	45
2018	44	5	1	50

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY

1. Placówki oświatowe:
 - 1) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kraszkowicach,
 - 2) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mierzycach,
 - 3) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wierzchlesie,
 - 4) Szkoła Podstawowa w Łaszewie,
 - 5) Szkoła Podstawowa w Toporowie.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie;
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzchlesie z filiami w Kraszkowicach i Mierzycach.

III. RAPORT O STANIE OŚWIATY

Prowadzenie szkół i przedszkoli to jedno z najistotniejszych zadań nałożonych przez prawo na gminę.

Ostatnie lata to okres reformy oświatowej, która uwypukliła jeszcze bardziej problemy strukturalne oświaty na terenie Gminy Wierzchlas. Rok 2018 to czas działań mających na celu eliminację istniejących mankamentów. Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej strukturę placówek oświatowych na terenie gminy w latach 2017 i 2018.

Wykaz placówek oświatowych wraz z liczbą uczniów i nauczycieli (porównanie do roku 2017 stan na 30.09.2017 r. i 30.09. 2018 r.)

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów		Liczba etatów			
				Nauczycieli		Pozostałych pracowników	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1.	Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Wierzchlas	206	189	22,50	19,91	5,00	5,50
2.	Szkoła Podstawowa Kraszkowice	108	119	11,93	14,91	3,50	4,00

3.	Szkoła Podstawowa Mierzyce	159	148	15,26	14,25	6,50	7,00
4.	Szkoła Podstawowa Łaszew	34	37	6,92	9,53	1,58	1,58
6.	Szkoła Podstawowa Toporów	35	38	8,22	8,74	2,00	2,00
Ogółem :		542	531	64,83	67,34	18,58	20,08

1.	Publiczne Przedszkole Wierzchlas	68	69	5,20	5,00	4,00	5,00
2.	Publiczne Przedszkole Kraszkowice	60	67	5,00	5,00	3,00	4,00
3.	Publiczne Przedszkole Mierzyce	47	48	4,00	4,00	3,00	4,00
Ogółem :		175	184	14,20	14,00	10,00	13,00

1.	Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Toporowie	18	18	1,50	1,00	2,00	2,00
2.	Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Łaszewie	12	19	2,00	2,00	-	-
Ogółem :		30	37	3,50	3,00	2,00	2,00
Razem w gminie:		747	752	82,53	84,34	30,58	35,08

W roku szkolnym 2017/2018 w gminnych przedszkolach publicznych, szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę zatrudnionych było 102 nauczycieli oraz 32 pracowników obsługi, a w roku szkolnym 2018/2019 jest zatrudnionych 109 nauczycieli i 38 pracowników obsługi.

Na urlopiach dla poratowania zdrowia w roku szkolnym 2016/2017 przebywało 3 nauczycieli, w roku szkolnym 2017/2018 przebywało 3 nauczycieli, w roku szkolnym 2018/2019 obecnie nie przebywa żaden nauczyciel.

Zmiany w organizacji oświaty w ciągu roku.

Z dniem 1 września 2017 r. w wyniku reformy oświaty dotychczasowe sześciolietnie szkoły podstawowe zostały przekształcone w ośmioletnie szkoły podstawowe. Publiczne Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Mierzycach zostało włączone do Szkoły Podstawowej w Mierzycach.

Publiczne Gimnazjum im. Bohaterów Września 1939 r. w Wierzchlesie zostało włączone do Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Wierzchlesie.

Mając na uwadze poprawę w zakresie zarządzania placówkami oświatowymi, z dniem 1 września 2018 r. połączono funkcjonujące dotychczas odrębnie szkoły podstawowe i przedszkola i utworzono:

- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Wierzchlesie
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Kraszkowicach
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Mierzycach.

IV. INFORMACJE FINANSOWE

Sytuacja finansowa Gminy Wierzchlas jest stabilna. Brak jest realnych zagrożeń dla utraty płynności finansowej.

W 2018 r. dochody gminy wykonano w kwocie 29.552.754,19 zł., w tym:

- dochody bieżące – 27.009.399,22 zł.
- dochody majątkowe – 2.543.354,97 zł.

Wydatki gminy zostały wykonane w kwocie 30.773.602,64 zł., w tym:

- wydatki bieżące (bez odsetek i prowizji) – 24.626.393,71 zł.
- wydatki majątkowe – 6.087.531,03 zł.

Zadłużenie gminy na 31.12.2018 r. wynosi 4.531.788,56 zł. i w porównaniu z rokiem 2017 zmniejszyło się o kwotę 882 874,32 zł.

Struktura dochodów budżetu gminy według działów klasyfikacji budżetowej (w %)

	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018
OGÓLEM	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	1,3	1,2	1,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	-	-	1,7
Transport i łączność	0,2	0,2	2,2	
Gospodarka mieszkaniowa	0,6	0,7	1,0	0,5
Administracja publiczna	0,2	0,4	0,4	0,3
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	-	-	-	0,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0	0,0	0,1	0,0
Wymiar sprawiedliwości	-	-	-	0,1
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	-	-	-	19,0
Różne rozliczenia	43,6	44,4	41,1	38,7
Oświata i wychowanie	2,6	3,1	2,7	2,5
Ochrona zdrowia	-	-	-	0,3
Pomoc społeczna	9,5	25,1	1,1	0,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki	-	-	-	

społecznej				
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,3	0,3	0,2	0,1
Rodzina	x	x	26,6	23,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	20,3	2,6	2,2	10,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0	-	-	-
Kultura fizyczna i sport	0,2	-	-	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	18,5	19,4	19,2	-
Pozostałe	2,8	2,5	2,0	-

Struktura wydatków budżetu gminy według działów klasyfikacji budżetowej (w %)

	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018
OGÓLEM	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,4	1,4	1,5	2,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	-	-	1,5
Transport i łączność	4,6	8,9	5,9	3,4
Gospodarka mieszkaniowa	1,0	1,5	1,9	0,7
Administracja publiczna	12,3	11,2	11,0	9,3
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	-	-	-	0,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona				0,8

przeciwpożarowa	2,5	1,8	0,7	
Obsługa długu publicznego	-	-	-	0,2
Różne rozliczenia	0,1	0,2	-	0,2
Oświata i wychowanie	38,6	39,1	39,8	35,6
Ochrona zdrowia	0,3	0,3	0,3	0,2
Pomoc społeczna	11,4	26,4	3,0	2,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	-	-	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,4	0,4	0,4	0,3
Rodzina	x	x	27,6	22,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	22,8	4,9	3,9	17,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,2	1,3	1,2	1,0
Kultura fizyczna i sport	0,6	0,4	0,5	1,0
Działalność usługowa	-	-	-	-
Pozostałe	2,8	2,2	2,3	-

V. POLITYKA PRZESTRZENNA

1. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Wierzchnas jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone w dniu 28 lipca 2014 r. uchwałą Nr XXXVII/221/2014

Rady Gminy Wierzchlas. Na jego podstawie obowiązuje 17 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują 1781,6 ha co stanowi ok. 15 % całkowitej powierzchni gminy. Plany miejscowe obejmują tereny największego ruchu budowlanego, tereny zainwestowane i przyległe. Plany zagospodarowania przestrzennego funkcjonują jako akty prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego i stanowią podstawę do kształtowania ładu przestrzennego terenów objętych opracowaniami.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Lp	Uchwała	Teren objęty planem	Powierzchnia	Ogłoszenie Dz. Urz. Woj. Łódzkiego
1	III/13/2006	Wierzchlas	729 ha	Nr 41, poz. 349 22.02.2007r.
2	III/14/2006	Kraszkowice		Nr 42, poz. 354 22.02.2007r.
3	III/15/2006	Mierzyce		Nr 41, poz. 350 22.02.2007r.
4	III/16/2006	Łaszew Rządowy		Nr 41, poz. 351 22.02.2007r.
5	XXI/120/2008	Przycłapy	14,3 ha	Nr 368, poz. 3255 09.12.2008r.
6	XXVII/154/2009	Jajczaki i Strugi	70,7ha	Nr 157, poz. 1501 09.06.2009r.
7	XXVII/156/2009	Łaszew i Łaszew Rządowy	96,9ha	Nr 157, poz. 1502 09.06.2009r.
8	XXVII/158/2009	Mierzyce	210,5 ha	Nr 157, poz. 1503 09.06.2009r.
9	XXXI/181/2009	Broników	28,5 ha	Nr 331, poz. 2759 12.11.2009r.
10	XXXI/183/2009	Kochlew	133 ha	Nr 331, poz. 2760 12.11.2009r.
11	XXXI/185/2009	Krzeczów, wsch. część Kraszkowic	188,1 ha	Nr 331, poz. 2761 12.11.2009r.

	XXII/162/2017	(zmiana dotycząca zapisów w tekście planu - dachy)		2017 poz. 916 17.02.2017r.
12	XXXII/194/2009	Kamion	41,8 ha	Nr 391, poz. 3476 24.12.2009r.
13	XXXII/196/2009	Ogroble	13,2 ha	Nr 391, poz. 3477 24.12.2009r.
14	XXXII/198/2009	Przywóz	21,8 ha	Nr 391, poz. 3478 24.12.2009r.
15	XXXII/200/2009	Toporów	86,8 ha	Nr 391, poz. 3479 24.12.2009r.
	VIII/59/2011	Zmiana mpzp dotycząca 8 działek	0,2316 ha teren pokrywa się z obowiązującym planem	Nr 293, poz. 2999 10.10.2011r.
16	XIX/141/2016	Wierzchlas	543 ha - 407 ha objęte planem z 2006 = 136 ha więcej terenów objętych mpzp	2016 Poz. 4967
17	XXIV/169/2017	Krzeczów	16ha - 5 ha objęte planem z 2009 = 11ha więcej	2017 Poz. 2282 21.04.2017 r.
	Rozpoczęta procedura w 2018 r.	Krzeczów działka 306/2	5 ha	

Ostatnia analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym została przyjęta przez Radę Gminy Wierzchlas w dniu 29.12.2015 r. Jedną z przesłanek determinujących konieczność dostosowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do obowiązujących przepisów są zapisy wprowadzone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony

krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774) . Wprowadzone regulacje mają się przyczynić do przeciwdziałania degradacji polskiego krajobrazu w szczególności poprzez opracowanie audytu krajobrazowego. Kolejną przesłanką powodującą konieczność dokonania zmian w studium są również zmiany wprowadzone do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynikające z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015, poz. 1777). Obowiązujące studium nie zawiera między innymi pewnych analiz, prognoz demograficznych, bilansów terenów, o których mowa w znowelizowanym art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W październiku 2018 r. przystąpiono do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Procedura ta pozwoli na uzupełnienie obowiązującego studium o brakujące analizy, prognozy i bilanse. Gmina Wierzchlas nie posiada gminnego programu rewitalizacji.

Struktura użytkowania gruntów w 2018 roku wskazała, że użytki rolne stanowią 56,58 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 38,6 %, a pozostałe grunty i nieużytki to 4,82 %. Natomiast z zestawienia na poszczególne obręby wynika, że największy odsetek użytków rolnych (grunty orne i użytki zielone) w stosunku do ogólnej powierzchni danego obrębu występuje na terenie obrębów: Łaszew (94,11%), Jajczaki (91,66%), Strugi (90,69%) i Przycłapy (90,30%). Największy odsetek obszarów leśnych występuje na terenie obrębów: Ogroble (81,72%), Kamion (75,18%), Krzeczów (74,50%) i Broników (69,74%).

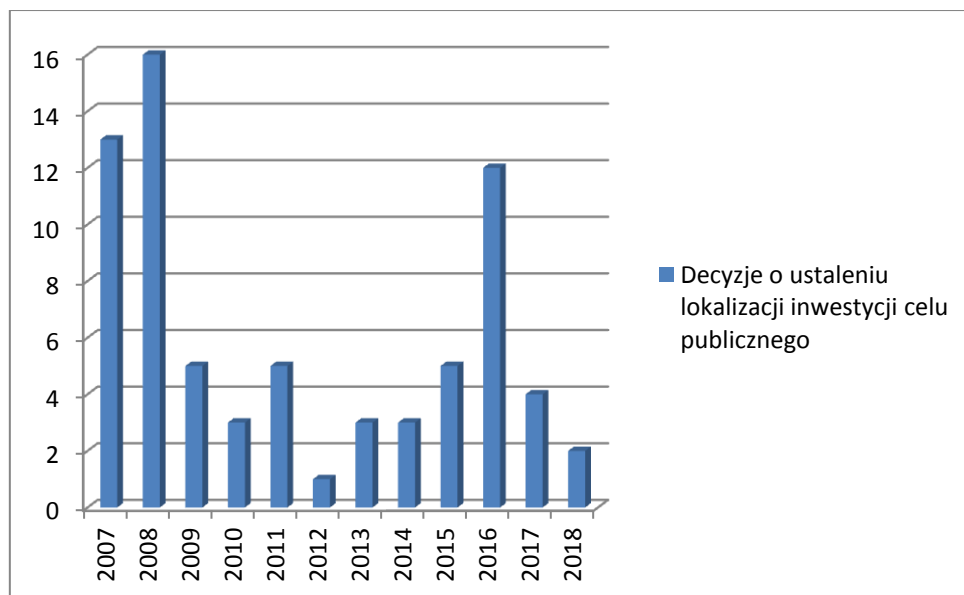
Sukcesywne wchodzenie w życie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uporządkowało zagadnienia z zakresu planowania przestrzennego na terenach ich obowiązywania. Zapisy planów, ujednoczone dla każdej z jednostek urbanistycznych, zapewniają obecnie zachowanie ładu przestrzennego i rozwój miejscowości gminnych zgodnie z założeniami polityki przestrzennej gminy.

2. Decyzje o warunkach zabudowy

Od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na wniosek inwestora wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dotyczą one nowych siedlisk, a także przekwalifikowania funkcjonalnego oraz różnych form przebudowy istniejących obiektów budowlanych. W 2018 r. wydano 21 decyzji o warunkach zabudowy z czego 20 dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej a 1 zabudowy usługowej.

Dla obszaru gminy wydaje się także decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego opierając się na regulacjach prawnych art. 50-58 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Dotyczą one głównie sieci infrastruktury technicznej, takich jak: kanalizacja sanitarna, linie elektroenergetyczne oraz sieci wodociągowe. W 2018 r. roku wydano 2 takie decyzje.

Poniżej przedstawiono diagramy obrazujące ilość wydanych w poszczególnych latach decyzji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one wydane w latach 2007-2018 decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

VI. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Gmina Wierzchlas znajduje się we władaniu nieruchomości na podstawie aktów notarialnych oraz decyzji uwłaszczeniowych wojewody uwidocznionych w księgach wieczystych. Stan gruntów na dzień 31 grudnia 2018 r. to 240,9835 ha, w tym nabyte w 2018 r. 0,2059 ha. Gmina Wierzchlas nie posiada innych niż własność praw majątkowych,

w tym: o ograniczonych prawach rzeczowych, w użytkowaniu wieczystym, wierzytelności, udziałów w spółkach, nie dokonywała zakupu akcji.

Na terenie gminy posiadamy 8 wodociągów o łącznej długości sieci 104,03 km, w tym 2453 przyłączy wodociągowych oraz oczyszczalnię ścieków z kanalizacją sanitarną o długości sieci 21,9 km, w tym 275 przyłączy kanalizacyjnych, drogi gminne o długości- 53,77 km oraz 5 boisk sportowych: w Wierzchlesie, Kraszkowicach, Łaszewie, Mierzycach i Krzeczowie.

Gmina Wierzchlas posiada 35 budynków komunalnych w tym: obiekty szkolne – w Wierzchlesie, Kraszkowicach, Mierzycach, Łaszewie, Jajczakach i w Toporowie, a także przedszkola: w Wierzchlesie, Mierzycach i Kraszkowicach.

Pozostałe obiekty w liczbie 27, tj.: budynek gospodarczy przy Szkole Podstawowej w Strugach, budynek mieszkalny + 2 budynki gospodarcze w Wierzchlesie (działka nr 2529), sklep w Mierzycach, budynek gospodarczy – mieszkalny w Mierzycach (działka nr 356), budynek przy Urzędzie Gminy Wierzchlas oraz 8 hydroforni: w Łaszewie, w Wierzchlesie, w Przywozie, w Mierzycach, w Kraszkowicach, w Kamionie, w Bronikowie, w Jajczakach. Budynki użyteczności publicznej - 12 w tym: budynek biurowy Urzędu Gminy, 2 garaże przy UG, Dom Ludowy w Jajczakach i w Kochlewie, budynek w Mierzycach i w Kraszkowicach (NZOZ), budynek gospodarczy przy ośrodku w Kraszkowicach, 3 budynki gospodarcze w Kraszkowicach (działka nr 1516), budynek OSP w Łaszewie Rządowym.

W 2018 r. Gmina Wierzchlas wynajmowała 12 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 571,32 m² zlokalizowanych w 5 budynkach komunalnych. Wszystkie lokale posiadają łazienkę, WC, c.o. sieć energetyczną i wodociągową a dwa lokale w miejscowości Kraszkowice sieć kanalizacyjną. Ponadto w 2018 r. Gmina Wierzchlas wynajmowała 7 lokali pod działalność gospodarczą: z czego 4 dotyczą prowadzenia działalności leczniczej, a 3 działalności usługowej. Ogólny stan techniczny wszystkich lokali jest dobry. Na bieżąco są wykonywane remonty i modernizacje wynikające z wymogów bezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzi.

Czynsz za wynajmowane lokale płatny jest miesięcznie. Stawka za lokal mieszkalny w 2018 r. wynosiła 5,65 zł. za m² (w tym 2,19 zł. za c.o.), za lokale zajęte na prowadzenie działalności handlowo-usługowej lub działalności leczniczej 7,58 zł. za m², za lokale zajęte na pozostałe rodzaje działalności 1,32 zł. za m². Jeżeli lokal jest wyposażony w instalacje centralnego ogrzewania to pobierana jest dodatkowa opłata w kwocie 6,52 zł. za m².

Gmina Wierzchlas posiada również działki, które wydzierżawiane są pod uprawy rolnicze. Dzierżawcy wyłaniani są w drodze przetargu, a czynsz dzierżawny ustala się w wysokości równej wartości 1q żyta przyjętej przez Radę Gminy do podstawy wymiaru podatku rolnego na dany rok kalendarzowy. W 2018 r. wydzierżawiono 8,3000 ha.

VII. GOSPODARKA ODPADAMI

1. Przetwarzanie odpadów na terenie gminy

Przepis prawa zawarty w art. 9tb ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminę obowiązek przeanalizowania możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, jest obowiązany do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Przekazywanie odpadów do instalacji zastępczych możliwe jest wyłącznie w przypadku awarii RIPOK lub gdy instalacja nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn, np. niewystarczające moce przerobowe. Zgodnie z WPGO na terenie regionu II funkcjonują 2 instalacje MBP o statusie instalacji regionalnych o łącznej przepustowości części mechanicznej 150 000 Mg/rok oraz o łącznej przepustowości części biologicznej 80 000 Mg/rok (w Ruszcznie i Dylowie). Instalacje te mają niewystarczające moce do przetworzenia odpadów. Spółka EKO-RGION Bełchatów prowadząca

instalacje RIPOK MBP w Dylowie A, gwarantuje przyjęcie zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych przez Przedsiębiorstwo Komunalne SP. z o.o. w Wieluniu pochodzących z terenu Gminy Wieluń oraz Gminy Wierzchlas w ilości do 50 Mg/rok. Wymóg ten został w 2018 roku spełniony. Ze względu na powyższe oraz zgodnie z zasadą bliskości, pozostałe zmieszane odpady komunalne zostały przekazane do instalacji zastępczej w Rudzie zlokalizowanej na terenie Gminy Wieluń.

2. Potrzeby inwestycyjne

Art. 9tb ust. 1 pkt. 2 u.c.p.g. zobowiązuje gminę do dokonania analizy w zakresie potrzeb inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W 2018 roku w Gminie Wierzchlas nie realizowano inwestycji związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Sytuacja budżetowa gminy nie pozwala na umieszczenie większej ilości pojemników na odpady w miejscach publicznych, czy przy szlakach turystycznych.

3. Koszty systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych

Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszona przez mieszkańców powinna pokryć wszystkie koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, tj. koszty związane z odbieraniem, transportem, zbieraniem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych, tworzeniem, utrzymaniem i obsługą punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obsługą administracyjną systemu oraz koszty związane z edukacją ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarki odpadami jest koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych przez przedsiębiorcę od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu gminy Wierzchlas.

Wydatki związane z realizacją zadania „Odbiór i zagospodarowanie odpadów

komunalnych” jakie Gmina Wierzchlas poniosła w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku wyniosły 466 560,00 zł.

4. Informacja o liczbie mieszkańców

Liczba mieszkańców zameldowanych na dzień 31 grudnia 2018 r. w Gminie Wierzchlas wg rejestru z ewidencji meldunkowej mieszkańców wynosi 6664 osób.

Na terenie Gminy Wierzchlas wszyscy właściciele nieruchomości złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

5. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, osiągnięte przez Gminę Wierzchlas w 2018 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167), poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła dla 2018 roku powinien wynosić co najmniej 30%. Osiągnięty przez Gminę Wierzchlas poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ww. frakcji odpadów wyniósł **30,59 %**, w związku z czym Gmina Wierzchlas osiągnęła w/w poziom.

W stosunku do odpadów innych niż niebezpieczne, odpadów budowlanych i rozbiórkowych wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w 2018 roku powinien wynosić co najmniej 50 %. Osiągnięty przez Gminę Wierzchlas poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w/w frakcji wynosi **100 %**.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 roku w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412) określa poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych

ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Wymagany poziom w roku 2018 nie powinien przekroczyć 40%. Gmina Wierzchlas osiągnęła poziom ograniczenia w wysokości **13,92 %**. Gmina Wierzchlas osiągnęła zatem wymagany poziom.

6. Informacja o ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy w 2018 roku

Zgodnie z art. 9tb ust. 1 pkt 6 u.c.p.g. w zakresie analizy musi zostać uwzględniona również ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy. Na podstawie danych opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny szacuje się, że 1 mieszkaniec województwa łódzkiego wytwarza około 285 kg odpadów komunalnych na rok.

Należy pamiętać, iż Gmina Wierzchlas jest gminą wiejską, na terenie której znaczna ilość odpadów ulegających biodegradacji jest zagospodarowywana przez właścicieli nieruchomości przez kompostowanie na przydomowych kompostownikach oraz w inny sposób (choćby dokarmianie zwierząt resztkami żywności).

I. INFORMACJA O ODEBRANYCH ODPADACH KOMUNALNYCH		
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	129,700
15 01 07	Opakowania ze szkła	96,040
16 01 03	Zużyte opony	11,780
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	19,940

20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,021
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,671
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (1)	2,366
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,577
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	4,080
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	757,480
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	31,320
SUMA		1 053,975
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych		1 034,035
Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych		19,940

VIII. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.

I. Strategia Rozwoju Gminy Wierzchlas na lata 2014-2022.

Najistotniejszym dokumentem planistycznym wskazującym na kierunki rozwoju Gminy Wierzchlas w najbliższych latach jest przyjęta na lata 2014-2022 Strategia Rozwoju Gminy Wierzchlas. Dokument ten poprzez analizę najważniejszych potrzeb gminy wskazuje 4 najważniejsze cele, których osiągnięcie stanowi niejako nadrzędny cel podejmowanych działań, zwłaszcza działań inwestycyjnych. Jako te najważniejsze cele określono:

1. Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, turystyki przy wykorzystaniu lokalnych specjalizacji i tradycji,
2. Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Wierzchlas poprzez ochronę zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację, oświatę i sport,
3. Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego, wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki,
4. Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i dziedzictwa historycznego.

W celu realizacji wskazanych powyżej celów Rada Gminy przyjmując Strategię wskazała szereg zamierzeń inwestycyjnych zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju gminy na płaszczyźnie społeczno-gospodarczej. Wskazano tutaj takie zamierzenia, jak:

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Wierzchlas;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Urządzenie centrum miejscowości Toporów;
- Budowa Gminnego Centrum Kultury i Sportu oraz stadionu sportowego w Wierzchlesie;
- Budowa systemu ścieżek rowerowych;
- Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Ochrona środowiska naturalnego Gminy Wierzchlas poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i budynkach użyteczności publicznej;
- E – urząd;
- Wprowadzenie narzędzi ICT do obiektów edukacyjnych w Gminie Wierzchlas;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Wierzchlas;
- Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Wierzchlas;
- Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Wierzchlas;

- Modernizacja Domu Ludowego w Kraszkowicach oraz zagospodarowanie centrum wsi;
- Modernizacja Domu Ludowego w Jajczakach wraz z budową boiska sportowego.

Określono także potrzebę realizacji szeregu działań nieinwestycyjnych zmierzających do poprawy życia mieszkańców, a w szczególności:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości;
- rozwój edukacji;
- wsparcie najuboższych;
- rozwój kultury fizycznej, sportu i turystyki;
- wsparcie wolontariatu;
- profilaktyka w zakresie ochrony zdrowia i przeciwdziałanie uzależnieniom;
- integracja mieszkańców wsi.

Realizacja założeń Strategii to proces niezwykle złożony i długotrwały, wymagający zaangażowania znaczących środków i współpracy Gminy z szeregiem instytucji.

Szansą na szybszy rozwój gminy okazały się środki z Unii Europejskiej. Zarówno Gmina, jak i organizacje pozarządowe aktywnie korzystały z tych funduszy.

Wykaz przedsięwzięć z udziałem środków unijnych wykonanych w ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wierzchlas

Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Źródła finansowania	Wartość zadania	Kwota dofinansowania
Budowa gminnej oczyszczalni ścieków w Krzeczowie oraz kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami i przepompowniami ścieków – miejscowość Krzeczów	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	15 584 635,65	10 793 108,24
Przedszkolak uczy się i bawi- podnoszenie kompetencji 3 przedszkoli gminy Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	835 695,50	710 341,18
Wykorzystaj szansę	Gmina Wierzchlas / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	679 527,63	577 598,49
Wzmocnienie potencjału jednostki OSP w Wierzchlesie poprzez zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	583 492,00	495 968,20

Prace rekultywacyjne dla zamknięcia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalne) w miejscowości Kraszkowice	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	127 945,17	101 951,70
Przyjazna i nowoczesna szkoła	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	102 000,00	83 663,88
Bliżej do Europy - wiejska szkoła języka angielskiego	Gmina Wierzchlas	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	49 949,45	42 457,03
Pokaż dziecku piękny świat	Gmina Wierzchlas	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	46 115,00	39 197,75
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wierzchlas i Przyląpy – etap I	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	19 086 505,24	10 332 409,88
Wsparcie edukacji w gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	1 212 596,52	1 030 707,04
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kraszkowice	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	7 350 301,84	2 879 752,00

Budowa Wiejskiego Centrum Sportu w Mierzycach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	882 132,49	358 700,00
Budowa systemu przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	800 545,03	492 247,00
Budowa Wiejskiego Centrum Kultury i Sportu w Łaszewie Rządowym	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	639 126,01	261 764,00
Podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi Toporów poprzez odnowę Centrum	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	503 333,35	307 539,00
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Kraszkowicach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	374 229,45	228 236,00
Budowa infrastruktury sportowej wraz z otoczeniem w miejscowości Krzeczów	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	301 273,16	155 882,00
Zakup trybuny sportowej do boiska piłkarskiego przy Wiejskim Centrum Kultury i Sportu w Łaszewie Rządowym	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	61 500,00	40 000,00
Dożynki Gminne w Kraszkowicach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	27 895,80	15 621,60

Dożynki Gminne w Jajczakach i Strugach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	23 132,40	18 505,92
Dożynki Gminne w Wierzchlesie	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	21 724,24	12 165,57
Dożynki Gminne w Toporowie	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	21 164,91	13 545,54
Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kraszkowicach oraz zakup strojów reprezentacyjnych dla członkiń Stowarzyszenia "Kraska" w Kraszkowicach	Stowarzyszenie "Kraska" w Kraszkowicach	PROW 07-13	15 283,19	9 781,24
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	14 690,01	8 226,40
Tradycja i współczesność w rzeźbie zakłete - wykonanie 3 przydrożnych kapliczek drewnianych w Kochlewie, Toporowie, Przywozie oraz 3 płaskorzeźb i krzyża umiejscowionych w Urzędzie Gminy w Wierzchlesie	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	14 000,00	11 200,00

Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	13 855,31	7 678,40
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	13 566,16	8 682,34
Wierzchlejskie trąbki - doposażenie Strażackiej Orkiestry Dętej w Wierzchlesie	Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchlesie	PROW 07-13	11 500,00	6 440,00
Odnowienie i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Jajczakach oraz zakup strojów ludowych dla Koła Gospodyń Wiejskich w Jajczakach i Strugach	Koło Gospodyń Wiejskich w Jajczakach i Strugach	PROW 07-13	11 375,74	6 370,41
Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Wierzchlesie oraz zakup strojów ludowych dla członkiń Stowarzyszenia "Wierzchlesiaki"	Stowarzyszenie „Wierzchlesiaki”	PROW 07-13	9 983,52	6 389,45
Remont oraz wyposażenie kuchni przy świetlicy wiejskiej w Krzeczowie	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Krzeczowie	PROW 07-13	8 833,34	5 653,34
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich	PROW 07-13	7 901,86	4 424,00

	w Łaszewie			
Wyposażenie aneksu kuchennego przy świetlicy wiejskiej w Jajczakach i Strugach	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w "Jajczakach i Strugach"	PROW 07-13	7 788,24	4 984,47
Przebudowa drogi gminnej nr 117262E Łaszew Rządowy - Przywóz	Gmina Wierzchlas	PROW 14-20	1 372 379,81	866 114,00

W 2018 roku najważniejszą inwestycją realizowaną przy współudziale środków unijnych jest Budowa Kanalizacji Sanitarnej w Miejscowościach Wierzchlas I Przyląpy – Etap I.

II. Realizacja programów w zakresie ochrony środowiska.

Działania Gminy Wierzchlas w 2018 r. w zakresie ochrony środowiska i zasobów naturalnych determinowane były realizacją uchwalonych wcześniej programów, tj.:

1. Planu gospodarki niskoemisyjnej,
2. Programu ochrony środowiska oraz
3. Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wierzchlas na lata 2014-2032.

1. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dla Gminy Wierzchlas dokumentem, w którym zaplanowano zasady podniesienia efektywności energetycznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji gazów cieplarnianych. Przy pomocy Planu poprzez działania zmniejszające emisję gazów cieplarnianych ujęte w planie, gmina zamierza osiągnąć korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Zaplanowano w nim działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w latach następnych.

W roku 2018 gmina złożyła w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 wniosek o dofinansowanie pn.: „Odnawialne źródła energii w gminie Wierzchlas”. Przedmiotem projektu jest zaprojektowanie i wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii (kotłowni na biomasę, instalacji fotowoltaicznych i instalacji kolektorów słonecznych z kolektorami płaskimi wspomagających podgrzewanie wody wraz ze zbiornikami – systemami magazynowania energii. Dzięki realizacji projektu ograniczone zostaną oddziaływania energetyki na środowisko, albowiem nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania energii konwencjonalnej potrzebnej do zasilania budynków w energię ciepłą i elektryczną w ujęciu rocznym, co przełoży się na sumaryczne ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery a tym samym zaoszczędzone zostanie energia. Poprzez realizację zadania nastąpi poprawa stanu środowiska poprzez redukcję ilości emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód oraz redukcję wytwarzanych odpadów.

2. Program ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska Gminy Wierzchlas na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 składa się z 2 części: I – Charakterystyka stanu środowiska oraz II – Program działań. Część I składa się z gruntownego opisu aktualnego stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego na terenie całej gminy Wierzchlas i jest sformułowana na podstawie analizy bogatej literatury odnoszącej się do obszaru gminy. Część II koncentruje się zaś na właściwym dla programu ochrony środowiska wyborze zadań, które mają wypełnić działania gminy w zakresie jej polityki ekologicznej.

Cel główny: Ochrona i poprawa stanu środowiska.

Kierunki działań:

- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej;
- zwiększanie i wzbogacanie zasobów leśnych;
- ochrona powierzchni i gleb;
- zwiększanie zasobów wodnych i poprawa ich jakości (rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Wierzchlas);
- racjonalizacja gospodarki odpadami;
- poprawa klimatu akustycznego;
- poprawa jakości powietrza;
- ograniczenie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

Gmina Wierzchlas ciągle prowadzi działania zmierzające do ochrony i poprawy stanu środowiska. Jednym z działań jest budowa kanalizacji sanitarnej. Obecnie na terenie gminy sieć kanalizacyjną posiadają miejscowości Krzeczów i Kraszkowice. Długość sieci w tych miejscowościach wynosi 21,9 km co stanowi 9,04 % poziomu skanalizowania gminy. Bez kanalizacji sanitarnej pozostaje reszta miejscowości. Gospodarka ściekowa opiera się tam na powszechnym, przejściowym gromadzeniu ścieków w zbiornikach wybieralnych (szamb) i wywożeniu ich przez uprawnione podmioty.

W roku 2018 rozpoczęła się budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wierzchlas. Projekt zakłada budowę kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej

o długości 15921 metrów z rur PVC oraz odejścia do granic nieruchomości oraz kanalizację ciśnieniową o długości 7583 metrów. Całkowita długość wybudowanej kanalizacji to ok. 26 kilometrów. Zaplanowano budowę 4 tłoczni i 5 pompowni ścieków. Sieć kanalizacyjna będzie wyposażona w szafę sterowniczą m.in. z programowalnym sterownikiem PLC z wyświetlaczem tekstowym. Dodatkowym wyposażeniem będzie czujnik otwarcia wjazdu pompowni, gniazdo do agregatu prądotwórczego, gniazda serwisowe, moduł GSM i oświetlenie. Ścieki ze skanalizowanego obszaru zostaną sprowadzone do istniejącej i projektowanej kanalizacji sanitarnej, następnie do oczyszczalni ścieków w Krzeczowie. Bezpośrednim celem projektu jest uporządkowanie gospodarki ściekowej. Budowa sieci ograniczy zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków i powoduje ochronę środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

3. Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wierzchlas na lata 2014-2032

Opis wyrobów azbestowych na terenie gminy został przedstawiony w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wierzchlas na lata 2014-2032. Opis ten dotyczy wielkości ilościowych jak i jakościowych z uwzględnieniem rozmieszczenia tych wyrobów na terenie gminy. Dominującym rodzajem wyrobów azbestowych są pokrycia dachowe, a w szczególności płyty faliste. W mniejszej ilości są to płyty płaskie, nazywane również „karo”. Przeważającą część wszystkich wyrobów zinwentaryzowanych na terenie gminy stanowią pokrycia dachowe budynków gospodarczych.

Azbest stanowi niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzkiego, a jego włókna pochodzące z uszkodzonych płyt azbestowych prowadzą do zanieczyszczenia środowiska. Długotrwały kontakt z pyłem azbestowym wdychanym z powietrza może doprowadzić do wielu groźnych chorób układu oddechowego, tj. rak płuc, pylica azbestowa, przewlekłe zapalenie oskrzeli oraz międzybłonia otrzewnej i opłucnej. Wskutek wieloletniego drażnienia komórek przez włókna azbestowe dochodzi do powstania nowotworów.

Od roku 2015 gmina Wierzchlas odbiera wyroby zawierające azbest przy dofinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Od tego czasu corocznie organizowana jest zbiórka wyrobów zawierających azbest. W roku 2018 unieszkodliwiono ponad 133 Mg odpadów zawierających azbest.

IX. DZIAŁANIA W ZAKRESIE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ

I. Informacja o realizacji strategii i programów.

1. Polityka społeczna Gminy ma na celu zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, wyrównywanie szans oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców. Dokumentem grupującym zadania w dziedzinie pomocy dla mieszkańców jest **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wierzchlas na lata 2017-2025** przyjęta uchwałą Nr XXIX/193/2017 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 30 sierpnia 2017 r.

Należy jednak zaznaczyć, że różnorodność problemów społecznych występujących na terenie Gminy, determinuje konieczność uwzględnienia innych obowiązujących aktów prawnych mających wpływ na realizację zadań społecznych.

W strategii wyodrębniono pięć celów strategicznych odnoszących się do grup społecznych wobec których powinny być podejmowane kompleksowe oddziaływania, a mianowicie:

- 1) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa materialnego wśród osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2) Wzmacnianie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.
- 3) Poprawa jakości życia osób starszych oraz ciężko i długotrwale chorujących.
- 4) Wzrost uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym.
- 5) Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa i zdrowotności mieszkańców Gminy dzięki ograniczeniu uzależnień, przemocy w rodzinie i innych dysfunkcji społecznych.

2. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wierzchlas na lata 2016 – 2018 przyjęty uchwałą Nr XV/123/2016 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 29 kwietnia 2016 r. Głównym celem programu było zapewnienie zintegrowanego i kompleksowego wsparcia rodziny na terenie Gminy Wierzchlas.

Podstawowym zadaniem w/w programu jest stałe rozpoznawanie rodzin przeżywających trudności oraz diagnozowanie przyczyn występowania problemów. Zgodnie z danymi za 2018 rok w 20 rodzinach, w których przebywało 75 osób odnotowano problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Rodziny te diagnozowane są w oparciu o wywiad rodzinny i informacje środowiskowe. Do 7 rodzin z najbardziej złożonymi sytuacjami w zakresie wydolności wychowawczo-opiekuńczej skierowano asystenta rodziny, a do wszystkich rodzin kierowane były działania w ramach świadczonej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych.

Ważnym zadaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny było również objęcie tych rodzin wsparciem w formie świadczeń pieniężnych, dożywiania dzieci i młodzieży oraz podejmowanie działań o charakterze interwencyjnym, np. kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie i terapię.

Kolejnym zadaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest systematyczna profesjonalizacja służb oddziałujących statutowo na rodzinę przeżywającą trudności. Do głównego nurtu tych służb należą pracownicy GOPS, GKRPA, Policji, Kuratorzy zawodowi Sądu Rejonowego, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Wierzchlesie. Pracownicy tych służb corocznie uczestniczą w szkoleniach podnoszących wiedzę i umiejętności.

Ponadto wszyscy pracownicy tych służb zgodnie z zakresem czynności są zobowiązani do stałego doskonalenia zawodowego, w tym także poprzez samokształcenie.

3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchlas na lata 2017-2022, przyjęty uchwałą Nr XXIV/175/2017 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 31 marca 2017 r. Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wierzchlas,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim realizowane są przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. W większości przypadków przemoc spowodowana jest nadużywaniem alkoholu. W celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny tworzył grupy robocze. W 2018 r. odbyło się 14 posiedzeń grup roboczych. W ramach tych grup odbywały się spotkania z ofiarami i sprawcami przemocy, w których brali udział policjanci, pracownicy socjalni, przedstawiciele GKRPA, w razie potrzeby przedstawiciele służby zdrowia, oświaty, itp.

W 2018 r. w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 11 „Niebieskich Kart”.

II. Instrument finansowego i rzeczowego wsparcia mieszkańców jako element polityki społecznej.

W 2018 r. świadczeniami pomocy społecznej objęto 266 osób, co stanowi 4% wszystkich mieszkańców Gminy Wierzchlas. Wśród osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne, niepełnosprawne i przewlekle chore oraz osoby bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w zdecydowanej większości posiadające dochód poniżej kryterium określone ustawą o pomocy społecznej.

Forma pomocy wraz z kwotami wydatkowanymi na realizację zadań z pomocy społecznej w latach 2016-2018						
Forma pomocy	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
Zasiłki stałe	19	90.869	17	77.817	17	62.537
Zasiłki okresowe	34	46.389	22	29.592	21	25.244
Zasiłki celowe	42	31.823	63	53.082	47	32.604
Świadczenie rzeczowe	9	3.790	8	5.089	7	2.495
Posiłek w szkole	104	48.837	88	46.269	92	50.051
Opłata DPS	6	122.224	5	133.105	5	143.243
Schronienie	0	0	1	259	1	61
Usługi opiekuńcze	3	24.609	4	39.946	4	65.282
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	14	6.423	13	5.664	14	4.861
Razem	182	274.964	178	390.823	156	386.378

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że od kilku lat zmniejsza się liczba osób ubiegających się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej. Z pewnością wpływ na to ma korzystanie rodzin z dziećmi ze świadczeń wychowawczych (500+) oraz zmniejszenie się skali bezrobocia. Jednak nadal wsparciem należy objąć osoby niepełnosprawne, chore oraz starsze. Ze względu na starzenie się społeczeństwa zauważa się potrzebę rozwoju usług opiekuńczych oraz wzrost kosztów utrzymania osób skierowanych do domów pomocy społecznej.

Do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w GOPS w Wierzchlesie zatrudnionych jest 2 specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny oraz 4 opiekunki (w tym 3 na umowę zlecenie).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie został wyznaczony jako jednostka gminy do realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej m. in. poprzez:

- 1) opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) zatrudnienie asystenta rodziny,
- 3) współfinansowanie pobytu dzieci w zastępczych formach opieki,
- 4) prowadzenie pracy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego.

GOPS zatrudnił na ½ etatu asystenta rodziny. Na sfinansowanie części wynagrodzenia pozyskano środki w ramach resortowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. W 2018 r. pracą asystenta rodziny objęto 7 rodzin.

W ramach realizacji zadania związanego ze wspieraniem rodziny Ośrodek współfinansował pobyt 2 dzieci w rodzinie zastępczej. Zgodnie z ustawą Gmina poniosła wydatki w wysokości 50% kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
	3	11.748	2	7.920	2	8.158

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że Gmina Wierzchlas nie ponosi dużych wydatków związanych z tytułu współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Ponadto nie ma dzieci umieszczonych przez Gminę w domach dziecka co wiązałoby się z bardzo dużymi kosztami.

GOPS na zlecenie Gminy Wierzchlas realizuje zadania zleczone z zakresu administracji rządowej w zakresie **wypłaty świadczeń rodzinnych** określonych ustawą z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz **wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego** na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ośrodkowi powierzono również realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci tj. w **zakresie świadczenia wychowawczego** (Program 500+). Ponadto GOPS w Wierzchlesie został wyznaczony jako jednostka właściwa do realizacji zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „**Dobry start**” (300+) .

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie został także wyznaczony do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. W 2018 r. wydano Karty Dużej Rodziny dla 88 osób z 17 rodzin wielodzietnych. Liczba wydawanych corocznie wzrasta. W bieżącym roku uprawnieni do Karty są również rodzice dorosłych dzieci.

Tabela poniżej przedstawia dane z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego oraz świadczenia „dobry start” z wydatkowanymi kwotami.

Rodzaje świadczeń rodzinnych i świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego wypłacane przez Gminę Wierzchlas w latach 2016-2018						
Wyszczególnienie	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Zasilki rodzinne wraz z dodatkami z tytułu:	836	750771	646	792.084	653	743.142
- urodzenia dziecka	29	29.000	36	36.000	27	26.669
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	18	49.060	21	53.761	23	74.853
- samotnego wychowywania dziecka	26	53.105	20	48.876	17	42.166
- kształcenia i rehabilitacji dziecka	22	21.830	23	25.540	22	23.921
- rozpoczęcia roku	394	39.400	369	36.900	419	36.027

szkolnego						
- wychowywania w rodzinie wielodzietnej	88	86.215	65	82.270	90	82.931
- dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	142	68.986	108	63.340	121	65.193
Świadczenie rodzicielskie	19	116.112	20	131.283	19	106.373
Zasiłki pielęgnacyjne	121	216.036	128	217.719	122	227.488
Świadczenia pielęgnacyjne	21	291.410	22	321.566	22	374.374
Zasiłek dla opiekuna	20	112.405	17	96.547	14	85.062
Specjalny zasiłek opiekuńczy	14	69.572	17	84.477	17	77.746
Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	57	57.000	57	57.000	62	62.000
Fundusz Alimentacyjny	49	217.040	52	201.880	49	192.910
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	12	7.323	10	6.561	10	5.765
Składki na ubezpieczenie społeczne	29	61.145	32	67.053	33	80.995
Razem świadczenia rodzinne		2.239.087		2.315.295		2.301.838
Świadczenia wychowawcze (Program 500+) oraz świadczenie “ Dobry start” (300+)						
Świadczenie wychowawcze	799	3.247.141	860	4.492.566	813	4.268.677
Świadczenie “Dobry start”	0	0	0	0	795	238.500

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że liczba osób korzystających z zasiłków rodzinnych w stosunku do 2016 r. spadła. Niewątpliwie wpływ na ten stan rzeczy ma wzrost dochodów osób ubiegających się o przyznanie powyższych świadczeń i nie spełnianie kryteriów dochodowych do korzystania z zasiłków. Mimo zmniejszenia się liczby osób ubiegających się o zasiłek rodzinny, kwoty wypłacanych świadczeń w poszczególnych latach

są porównywalne, ponieważ podwyższone zostały kwoty niektórych świadczeń rodzinnych. Zmalała także liczba osób pobierających świadczenia wychowawcze.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając świadczenia wydaje decyzje administracyjne, których liczba przedstawiała się następująco:

Ilość decyzji i złożonych od nich odwołań	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Świadczenia z pomocy społecznej			
Ilość wydanych decyzji, w tym: - decyzji odmownych	269 8	302 17	236 8
Ilość odwołań do II instancji, w tym: - decyzje utrzymujące w mocy - decyzje przekazane do ponownego rozpatrzenia	0 0 0	3 3 0	0 0 0
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze			
Ilość wydanych decyzji, w tym: - decyzji odmownych	1.380 67	1.452 68	1.443 89
Ilość odwołań do II instancji, w tym: - decyzje utrzymujące w mocy - decyzje przekazane do ponownego rozpatrzenia	9 6 3	4 4 0	9 9 0

W 2018 r. jednostka organizacyjna pomocy społecznej nie realizowała projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Natomiast brała udział w 2 konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej na łączną kwotę 94.787 zł., które objęły 150 osób (tj. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 59.975,- zł. dla 143 osób i „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” - 34.812 zł. - dla 7 osób). Ponadto realizowano program osłony w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na kwotę 5.877,- zł. obejmujący 14 osób.

III. Działania w zakresie przeciwdziałania skutkom patologii społecznych.

Wychodząc naprzeciw istniejącym i zdiagnozowanym zagrożeniom w dniu 28 grudnia 2017 r. Rady Gminy Wierzchlas uchwaliła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018.

Głównymi założeniami Programu było:

1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii oraz zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Wierzchlas.
2. Uczestnictwo w szkoleniach przedstawicieli grup zawodowych stykających się w swojej pracy z problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą w rodzinie (członkowie komisji, pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele).
3. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
4. Zmniejszenie naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

W ramach realizacji wymienionego wyżej programu prowadzone były następujące działania:

1. Profilaktyka w Szkołach

W dniu 6 czerwca 2018 r. odbyły się XIX Gminne Biegi Trzeźwości w Toporowie. W zawodach uczestniczyło 72 dzieci i 8 opiekunów. Uczniowie brali udział w biegach w 12 kategoriach wiekowych. Po zakończeniu zawodów wręczone zostały nagrody indywidualne oraz upominki.

W okresie letnim Gminna Komisja zorganizowała kolonie dla dzieci pochodzących z rodzin, w których występuje problem alkoholizmu.

W koloniach, które odbywały się od dnia 23 lipca 2018 r. do dnia 1 sierpnia 2018 r. w miejscowości Biały Dunajec, uczestniczyło 20 dzieci. Łączny koszt wyjazdu wyniósł 15.980,00 zł.

W ramach Gminnego Programu przeprowadzone zostały programy i spektakle profilaktyczno-edukacyjne w przedszkolach i szkołach

podstawowych na terenie Gminy Wierzchlas. W dniach 21 i 22 maja 2018 r. w 6 szkołach przeprowadzone zostały programy profilaktyczne. Koszt programów to 2.678,40 zł.

2. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Na posiedzeniach Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniowała wnioski o przedłużenie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy.

Komisja przeprowadziła kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy. Celem kontroli było zbadanie przestrzegania przez sprzedawców przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Uchwał Rady Gminy dotyczących zasad funkcjonowania na terenie gminy sklepów i barów, tzn. zakaz spożywania napojów alkoholowych w sklepach i w ich obejściu oraz umieszczanie w sklepach i barach wywieszek i antyreklam informujących kupujących o szkodliwości spożywania alkoholu. Osobami kontrolującymi byli członkowie Gminnej Komisji posiadający upoważnienia Wójta do przeprowadzenia kontroli sklepów i barów, w których sprzedawany i podawany jest alkohol. Kontrole przeprowadzone zostały w dniach 14, 17 i 23 sierpnia 2018 r. Skontrolowano 20 obiektów.

W dniu 21 czerwca 2018 r. Rada Gminy Wierzchlas podjęła uchwałę w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Wierzchlas. W uchwale tej dokonano rozbicia na poszczególne rodzaje napojów alkoholowych. W sumie maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży określono na 90. Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży określono na 30.

3. Motywowanie do leczenia odwykowego.

Gminna Komisja współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wierzchlesie i Policją w celu wyłonienia rodzin patologicznych,

w których występuje problem alkoholowy oraz zjawisko przemocy domowej, co niekorzystnie wpływa na funkcjonowanie tych rodzin.

W 2018 r. złożono 10 wniosków o podjęcie działań przez Komisję w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu, w tym 4 wnioski zostały złożone przez osoby spokrewnione z uzależnionymi, 3 wnioski wpłynęły z GOPS-u i 3 wnioski z Zespołu Interdyscyplinarnego.

W przypadku jednej osoby wystąpiono z wnioskiem do sądu o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.

Osoby uzależnione z terenu Gminy Wierzchlas uczestniczą w zajęciach terapeutycznych grupowych i indywidualnych w Poradni Leczenia Uzależnień Specjalistycznego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej ProVitaMed w Wieluniu, z którym zawarta jest umowa na świadczenie usług. W 2018 roku pod opieką poradni było 14 osób.

Gminna Komisja zawarła też umowę z rodzinnym konsultantem ds. uzależnień, który pomaga osobom uzależnionym w motywowaniu ich do leczenia oraz wspieraniu osób po zakończeniu terapii odwykowej jak i osób współuzależnionych tj. rodzinom, w których występuje problem alkoholizmu. Pod opieką rodzinnego konsultanta były 44 osoby.

X. WOLONTARIAT I WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie daje gminie dość szerokie możliwości najbardziej skutecznej i efektywnej realizacji zadań publicznych poprzez zlecenie ich w całości, czy też części organizacjom pozarządowym.

W 2018 roku gmina Wierzchlas współpracowała z organizacjami pozarządowymi na wielu płaszczyznach związanych z rozwojem i wspieraniem działań na rzecz lokalnej społeczności z przekonaniem, że to właśnie stowarzyszenia mogą realizować je skutecznie i efektywnie. Zaznaczyć należy, że organizacje dzięki swoim działaniom

wniosły niemały wkład w realizację zadań własnych gminy. Z jednej strony były to zaangażowanie i kreatywność, z drugiej natomiast wymierne środki finansowe oraz wkład pozafinansowy - głównie aktywność członków organizacji.

W 2018 r. przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi były zadania realizowane w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Na realizację w/w zadań publicznych w budżecie Gminy Wierzchlas przeznaczono kwotę **126 300,00 zł**.

Różnorodność pomysłów oraz kreatywność organizacji pozarządowych, pomoc finansowa Gminy oraz dobra współpraca obu sektorów wpłynęły, na częściowe co najmniej, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Uwagę zwraca rosnący poziom jakości współpracy pozafinansowej organizacji pozarządowych z Gminą. Wszelkie pojawiające się kwestie wymagające wyjaśnień bądź problemy, w sposób bieżący były rozwiązywane. Organizacje pozarządowe poprzez swoją pracę, aktywność i zaangażowanie wniosły ogromny wkład w efektywne działania na rzecz gminy oraz mieszkańców gminy. Zostało zrealizowanych wiele zadań, które wpłynęły na poprawę jakości życia mieszkańców. Spodziewać się zatem należy, że w kolejnych latach zarówno współpraca finansowa, jak i pozafinansowa z organizacjami i podmiotami pożytku publicznego, nadal będzie się rozwijać i stanie się ważnym elementem polityki prowadzonej przez samorząd gminny.

XI. PODSUMOWANIE

Niniejszy „Raport o Stanie Gminy Wierzchlas w 2018 r.” stanowi próbę szerszego spojrzenia na funkcjonowanie samorządu gminnego w roku poprzednim.

Nie zawiera on wszystkich elementów, które wpływają na postrzeganie gminy przez jej mieszkańców i podmioty zewnętrzne. Pozwala jednakże na przeprowadzenie merytorycznej debaty o naszej gminie.

Zrównoważony rozwój gminy jako nadrzędny cel działań jej organów wymaga nieustannej analizy zarówno polityki inwestycyjnej, obowiązujących dokumentów planistycznych, jak i prowadzonej polityki społecznej.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna w gminie, coraz większe wsparcie przez państwo i samorząd rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej stanowią szansę na wyższy komfort życia, zwiększając jednakże napięcia fiskalne wynikające z konieczności zachowania dyscypliny budżetowej.

W połączeniu z ogromnymi potrzebami inwestycyjnymi w infrastrukturze komunalnej i niskimi dochodami własnymi gminy rodzi się potrzeba coraz skuteczniejszego poszukiwania środków zewnętrznych.

Duże znaczenie dla rozwoju gminy będzie miała intensyfikacja dochodów własnych, co wiąże się z koniecznością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych i poszukiwania nowych inwestorów, przy zachowaniu wszakże cennych zasobów przyrodniczych gminy.